

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ

The relationship between health literacy factors and behaviors to prevent early pregnancy among female adolescents, Sisaket Province.

(Received: January 27,2025 ; Revised: February 2,2025 ; Accepted: February 4,2025)

ชัยยะ เผ่าผา¹ อุมพร สังขฤทธิ์¹ ปิยนุช พันศิริ¹

Chaiya Phaopha¹ Umaporn Sangkharerk¹ Piyanoote Phansiri¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบเชิงวิเคราะห์ภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นหญิงในจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีอายุ 10-14 ปี จำนวน 417 คน โดยใช้สูตรการคำนวณสูตรของ Wayne ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบ Multistage Random Sampling แบ่งสัดส่วนตามอำเภอในจังหวัดศรีสะเกษ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และและสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติสมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < .05$

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ย 12.84 ปี ($SD=0.26$) กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 58.8 กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=14.22$, $SD=3.28$) ระดับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิงภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=53.64$, $SD=12.58$) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพทุกองค์ประกอบ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < .05$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.05$

คำสำคัญ: ความรอบรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกัน การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

Abstract

This study is a cross-sectional analytical study aimed of examining the relationship between health literacy factors and pregnancy prevention behaviors among female adolescents in Sisaket Province. The sample consisted of 417 female adolescents aged 10-14 years from Sisaket Province, determined using Wayne's formula with a 95% confidence level. The participants were selected through multistage random sampling, proportionally distributed across districts in Sisaket Province. Data collection was conducted using a questionnaire. The statistical methods employed included descriptive statistics such as mean, percentage, and standard deviation, as well as inferential statistics using Pearson's correlation coefficient, with statistical significance at $p\text{-value} < .05$.

The research findings revealed that the participants had an average age of 12.84 years ($SD = 0.26$) and 58.8% were studying at the elementary school level. The participants' overall health literacy regarding pregnancy prevention was at a moderate level ($\bar{X}=14.22$, $SD = 3.28$). Their overall pregnancy prevention behavior was also at a moderate level ($\bar{X}=53.64$, $SD = 12.58$). The analysis of the relationship between health literacy factors and pregnancy prevention behaviors indicated that all components of health literacy were significantly associated with pregnancy prevention behaviors among female adolescents in Sisaket Province, with $p\text{-value} < .05$.

Keywords: Health literacy, Prevention behaviors, Early pregnancy

¹ ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี

บทนำ

การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรหรือการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาที่พบได้ทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ระบุว่า ทุกปีมีวัยรุ่นหญิงอายุระหว่าง 15-19 ปี ประมาณ 21 ล้านคนทั่วโลกตั้งครรภ์ และในจำนวนนี้ประมาณ 12 ล้านคนคลอดบุตร¹ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา โดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นในกลุ่มที่มีรายได้น้อยและมีการศึกษาไม่เพียงพอ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังมีความเสี่ยงสูงต่อสุขภาพทั้งของมารดาและทารก ซึ่งรวมถึงการตายของมารดา การคลอดก่อนกำหนด และการเกิดทารกน้ำหนักน้อย สำหรับประเทศไทย การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นก็เป็นปัญหาที่สำคัญ โดยข้อมูลจากกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข ระบุว่า ประเทศไทยมีอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นสูงเป็นอันดับสองในอาเซียน รองจากประเทศลาว² การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไทยมักเกิดขึ้นในกลุ่มที่มีการศึกษาไม่สูงและมีรายได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มในระดับโลก การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในประเทศไทยยังส่งผลกระทบต่อการศึกษาและโอกาสในการทำงานของวัยรุ่นหญิง ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจต่อไปในอนาคต การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรมีความสำคัญในหลายด้าน การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดปัญหาทางสุขภาพทั้งมารดาและทารก ซึ่งรวมถึงการตายของมารดา การคลอดก่อนกำหนด การเกิดทารกน้ำหนักน้อย และปัญหาทางสุขภาพจิต นอกจากนี้ยังมีผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์มักจะต้องออกจากโรงเรียน ทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาและการทำงานในอนาคต ส่งผลให้เกิดความยากจนและปัญหาทางสังคมต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด การให้ความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิด การส่งเสริมการศึกษา และการให้การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่

สำคัญในการลดอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ทั้งในระดับโลกและระดับประเทศไทย

สำหรับเขตสุขภาพที่ 10 ประกอบด้วย 5 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้แก่ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ ยโสธร และมุกดาหาร พื้นที่เหล่านี้ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรอย่างมากที่มีอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีแนวโน้มสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาของผู้ปกครองที่ยังต่ำ สภาพเศรษฐกิจของประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวนาและแรงงานที่มีรายได้น้อย ซึ่งส่งผลให้การเข้าถึงข้อมูลและบริการด้านสุขภาพอนามัยมีข้อจำกัด การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อทั้งสุขภาพของมารดาและทารก รวมถึงการศึกษาและโอกาสในการทำงานของวัยรุ่นหญิง โดยเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษซึ่งมีอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นสูงสุดของเขตสุขภาพที่ 10 ข้อมูล ณ 10 พฤษภาคม 2567 พบวัยรุ่นอายุระหว่าง 10-14 ปี มีอัตราการตั้งครรภ์ 0.90 ต่อพันประชากร³ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ และสูงกว่าเกณฑ์ตัวชี้วัดกรมอนามัย ซึ่งกำหนดเกณฑ์ ไม่เกิน 0.70 ต่อพันประชากร² ถึงแม้ว่าจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีการให้บริการที่เป็นมิตรในการป้องกันและดูแลการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรก็ยังพบว่าอัตราการตั้งครรภ์ยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ในจังหวัดศรีสะเกษปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ เช่น การขาดความรู้และการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ การขาดการสนับสนุนทางครอบครัว และสังคม นอกจากนี้ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังส่งผลกระทบต่อทางการศึกษา เนื่องจากวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์มักจะต้องออกจากโรงเรียนก่อนเวลา ทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาและการพัฒนาอาชีพในอนาคต ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มอัตราความยากจนในระยะยาว การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรเป็นปัญหาที่สำคัญเนื่องจากมีผลกระทบหลายด้าน ทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา และเศรษฐกิจ วัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์มี

ความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางสุขภาพ เช่น การคลอดก่อนกำหนด การตายของมารดา และการเกิดทารกน้ำหนักน้อย นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อการศึกษา เนื่องจากวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์มักต้องออกจากโรงเรียน ทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาและการพัฒนาอาชีพในอนาคต การลดอัตราการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรต้องการการแก้ไข ปัญหาที่หลากหลาย การให้ความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิด การส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร การส่งเสริมการศึกษา และการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการลดอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การจัดทำกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและการให้การสนับสนุนวัยรุ่นหญิงและครอบครัวสามารถช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรเป็นปัญหาที่สำคัญ ไม่ควรมองข้ามอย่างยิ่ง การเสริมสร้างให้วัยรุ่นมีความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรที่ถูกต้องเหมาะสม จะส่งผลให้วัยรุ่นลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรได้ดีขึ้น ซึ่งความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) เป็นความสามารถในการเข้าถึง เข้าใจ ประเมิน และใช้ข้อมูลสุขภาพเพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและส่งเสริมสุขภาพของตนเองและชุมชน ความรอบรู้ด้านสุขภาพมีบทบาทสำคัญในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เนื่องจากช่วยให้วัยรุ่นสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและการคุมกำเนิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁴ ได้แก่ 1) การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งความรู้ด้านสุขภาพช่วยให้วัยรุ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับการคุมกำเนิดและสุขภาพทางเพศ การมีข้อมูลที่ต้องการและเพียงพอช่วยให้วัยรุ่นสามารถตัดสินใจใช้วิธีการคุมกำเนิดที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ 2) การเข้าใจและประเมินข้อมูลสุขภาพ ซึ่งความรู้ด้านสุขภาพช่วยให้วัยรุ่นสามารถเข้าใจและประเมินข้อมูลสุขภาพได้อย่างถูกต้อง การเข้าใจวิธีการคุมกำเนิดและการใช้ยาคุมกำเนิดต่างๆ

ช่วยลดความเสี่ยงในการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร นอกจากนี้ยังช่วยให้วัยรุ่นสามารถประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ 3) การใช้ข้อมูลสุขภาพในการตัดสินใจ โดยความรู้ด้านสุขภาพช่วยให้วัยรุ่นสามารถใช้ข้อมูลสุขภาพในการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม การตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้วิธีการคุมกำเนิด การป้องกันการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญในการลดอัตราการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าความรู้ด้านสุขภาพมีผลต่อการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ ศิริกุล และคณะ ทำการศึกษา ผลของโปรแกรมการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นพบว่า การให้การศึกษาศึกษาและส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียนมีผลช่วยลดอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นลงได้อย่างมีนัยสำคัญ ($P\text{-value} < .05$)⁵ นอกจากนี้ งานวิจัยของ วิภาวี และคณะ ทำการศึกษา ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการคุมกำเนิดและการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการคุมกำเนิดและการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีผลในการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁶ และจากการศึกษาของนันทิวา สิงห์ทอง และคณะ ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิงโรงเรียนแห่งหนึ่งจากในเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ การตัดสินใจและเลือกปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หากบุคคลมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ จะสามารถพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพได้และช่วยสร้างครอบครัวที่มีสุขภาพดีตามไปด้วย⁷ จากการทบทวนวรรณกรรม ความรอบ

รู้ด้านสุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรม การป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ดังนั้นผู้วิจัย จึงประสงค์ที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ด้านความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันการ ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรี สะเกษ เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ใช้ เป็นข้อมูลในการพัฒนาวางแผนการเสริมสร้างความ รอบรู้ด้านสุขภาพในป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอัน ควรแก่วัยรุ่นและเยาวชน ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านสุขภาพ ป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมป้องกันการ ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันการ ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบ ภาคตัดขวาง (Cross-sectional analytical study) ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือน กันยายน ถึง ธันวาคม 2567

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ วัยรุ่น หญิงในจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีอายุ 10-14 ปี ตาม ตัวชี้วัดกรมอนามัย (2563) จำนวน 37,330 คน^๘ ส่วนกลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นหญิงในจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีอายุ 10-14 ปี จำนวน 417 คน ได้มาโดยกำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Wayne^๙ ทำการ สุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการคัดเลือกจากกลุ่ม ตัวอย่าง Multistage Random Sampling ตาม เกณฑ์กำหนด โดยแบ่งสัดส่วนตามอำเภอในจังหวัด ศรีสะเกษ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความ รอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัย อันควรในวัยรุ่นหญิง ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจทางสุขภาพเพื่อป้องกันการ ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 2) การเข้าถึงข้อมูลและ บริการสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอัน ควร 3) การสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในการ ป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 4) การจัดการ เจ็บป่วยทางสุขภาพของตนเองเพื่อป้องกันการ ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 5) การรู้เท่าทันสื่อและ สารสนเทศเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และ 6) การตัดสินใจเลือกปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อ ป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และ ส่วนที่ 3 พฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรใน วัยรุ่นหญิง การตรวจสอบความตรงเนื้อหา (Content validity) ของแบบประเมิน โดยใช้ (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดย ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC = 0.92 ถือว่า มีความสอดคล้อง วิจัยผู้วิจัยนำแบบสอบถามมา ปรับปรุงแล้วไปทดสอบเครื่องมือกับนักศึกษาใน คณะใกล้เคียง จำนวน 30 คน โดยหาค่าความ เชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค¹⁰ (Cronbach's alpha reliability coefficient) ได้ ค่าเท่ากับ 0.91 ถือว่ามีความเหมาะสม

วิธีการเก็บข้อมูล

- 1) ขอนหนังสือจากศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ในสถานศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
- 2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกลุ่ม ตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ ในการเก็บข้อมูล 2 สัปดาห์ หรือจนได้ข้อมูลครบตามที่กำหนด
- 3) ก่อนดำเนินการทำแบบสอบถามเพื่อเก็บ ข้อมูล ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการ นำข้อมูลไปใช้ และให้กลุ่มตัวอย่างสอบถามข้อ

สงสัย รวมทั้งการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง สิทธิในการตอบคำถาม

4) หลังจากรวบรวมแบบสอบถามผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล

5) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติและแปลผลการศึกษาวិเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วนตามชนิดของข้อมูล และระบุสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) สถิติอนุมาน (inferential statistics) โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้สถิติ Pearson's Product Moment Correlation ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้เกณฑ์ของ Hinkle¹¹ ที่ระดับความเชื่อมั่น $p\text{-value} < .05$

จริยธรรมการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ดำเนินการศึกษาหลังจากได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยเกี่ยวกับมนุษย์ระดับเขต เขตสุขภาพที่ 10 รหัสโครงการ ID-08-67-01-F เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2567

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ย 12.84 ปี ($SD=0.26$) กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 58.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 652.67 บาท ($SD=82.68$) ร้อยละ 38.4 ปัจจุบันพักอาศัยกับผู้ปกครองที่เป็น พ่อ แม่ ร้อยละ 25.4 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง สมรส ร้อยละ 45.5 ผู้ปกครองประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา ทำสวน ร้อยละ 33.3 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ระดับประถมศึกษา ร้อย

ละ 37.9 และเมื่อต้องการคำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ได้ปรึกษาเพื่อน ร้อยละ 27.6

2. ความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จากผลวิเคราะห์ความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=14.22$, $SD=3.28$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ ด้านที่ 5 การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=18.76$, $SD=3.84$) ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุด คือ ด้านที่ 2 การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=10.34$, $SD=3.46$) ดังตารางที่ 2

3. พฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จากผลการวิเคราะห์พฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=53.64$, $SD=12.58$) ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิงระดับปานกลาง ร้อยละ 64.3 รองลงมา คือ ระดับสูง ร้อยละ 26.1 และ ระดับต่ำ ร้อยละ 9.6

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ทุกองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านที่ 1 ความรู้ความเข้าใจทางสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 2) การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 3) การสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

4) การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพของตนเองเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 5) การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และ 6) การตัดสินใจเลือกปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p\text{-value} < .05$

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=14.22, SD = 3.28$) ซึ่งให้เห็นว่าวัยรุ่นหญิงมีพื้นฐานความรู้และความเข้าใจในระดับหนึ่งเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร แต่ยังมีช่องว่างที่ต้องการการพัฒนาความรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะด้านการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=10.34, SD = 3.46$) แสดงถึงข้อจำกัดในระบบบริการสุขภาพ หรือความไม่เพียงพอของข้อมูลที่เหมาะสมกับวัยรุ่น ข้อจำกัดของบริการสุขภาพที่เหมาะสม การขาดแคลนข้อมูลที่เข้าถึงง่ายและบริการสุขภาพที่มุ่งเน้นวัยรุ่น อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มิติการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพในกลุ่มวัยรุ่นเฉพาะยังน้อย

ในทางตรงกันข้าม ด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=18.76, SD = 3.84$) บ่งบอกว่าวัยรุ่นหญิงมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อค้นหาและแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ อันเป็นผลจากการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์ที่แพร่หลายทำให้สามารถค้นหาและประเมินข้อมูลได้ดีในเรื่องที่สนใจ เช่น การป้องกันการตั้งครรภ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nutbeam ซึ่งกล่าวว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) มีมิติที่สำคัญ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูล การทำความเข้าใจข้อมูล การแยกแยะข้อมูล และการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ผลการศึกษาของ

Nutbeam พบว่า วัยรุ่นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ดี และมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีจะมีความรอบรู้ด้านสุขภาพสูงกว่าในมิติของการรู้เท่าทันสื่อ แต่ในกลุ่มที่ขาดการสนับสนุนจากชุมชนหรือขาดแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม อาจพบความรอบรู้ที่ต่ำในมิติการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ¹²

ผลการวิจัยที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=53.64, SD = 12.58$) ซึ่งให้เห็นว่าวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีความพยายามในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในระดับหนึ่ง แต่ยังขาดความตระหนักถึงและพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพในบางด้าน การที่พฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางอาจเกิดจากปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ และการสนับสนุนจากครอบครัว ชุมชน หรือระบบบริการสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kirby ที่ระบุว่า วัยรุ่นมักมีพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ในระดับปานกลาง เนื่องจากการขาดการศึกษาเรื่องเพศอย่างครอบคลุมและการขาดทักษะในการตัดสินใจที่เหมาะสม¹³ อีกทั้งงานวิจัยของ Bearinger et al. ยังชี้ให้เห็นว่าวัยรุ่นมักประสบปัญหาในการป้องกันการตั้งครรภ์เนื่องจากการขาดความรู้เรื่องการใช้วิธีคุมกำเนิดอย่างถูกต้อง และการขาดการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ที่ไว้วางใจได้¹⁴ อาจเนื่องจาก การขาดความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ แม้ว่าวัยรุ่นจะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการคุมกำเนิด แต่ขาดความเข้าใจในรายละเอียด เช่น การเลือกวิธีที่เหมาะสมและการใช้วิธีคุมกำเนิดอย่างถูกต้อง ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น ความเชื่อดั้งเดิมและข้อห้ามทางสังคมเกี่ยวกับการพูดเรื่องเพศในบางชุมชนทำให้วัยรุ่นไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง การเข้าถึงบริการสุขภาพ วัยรุ่นอาจประสบกับอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น การให้คำปรึกษาเรื่องเพศกับบุคคลที่ไว้วางใจ อิทธิพลจากเพื่อนและสื่อ ได้แก่ พฤติกรรมของวัยรุ่นอาจได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนและการรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจากสื่อ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพด้านต่างๆ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจทางสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ การสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญ การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และการตัดสินใจเลือกปฏิบัติที่ถูกต้อง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิง จังหวัดศรีสะเกษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < .05$ นั้น สะท้อนถึงความสำคัญของความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกและการป้องกันปัญหาสุขภาพ สามารถอธิบายได้ว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพในมิติเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างทักษะความรู้ และการตัดสินใจของวัยรุ่นในการดูแลสุขภาพและป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ อภิชาติวงศ์ พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพในมิติการรู้เท่าทันสื่อ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นที่สามารถแยกแยะและประเมินข้อมูลจากสื่อได้อย่างเหมาะสม จะมีแนวโน้มตัดสินใจเลือกพฤติกรรมที่ปลอดภัย¹⁵ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพร สิริสุข แสดงให้เห็นว่าการเข้าถึงบริการสุขภาพ เช่น การให้คำปรึกษาและการจัดหาวิธีการคุมกำเนิดที่เหมาะสม มีผลอย่างมากต่อการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร¹⁶ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรา รัตน์ สังวะลี และคณะ ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนหญิง ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ครอบครัวและสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม

การป้องกันการตั้งครรภ์¹⁷ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมตตา วรสุวรรณรักษ์ ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ด้านสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ การสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญ การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพของตนเอง การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และการตัดสินใจเลือกปฏิบัติที่ถูกต้อง¹⁸ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ ซึ่งการที่วัยรุ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องและบริการสุขภาพที่เหมาะสมช่วยเพิ่มโอกาสในการเลือกปฏิบัติที่ปลอดภัย การสื่อสารและการจัดการเงื่อนไขสุขภาพ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและการจัดการตนเองช่วยให้วัยรุ่นสามารถตัดสินใจและดำเนินชีวิตในแนวทางที่ปลอดภัย และการรู้เท่าทันสื่อและการตัดสินใจ ทั้งนี้ความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากสื่อและการตัดสินใจที่เหมาะสมช่วยลดความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ สรุปได้ว่า ครอบครัว และโรงเรียนควรให้ความสำคัญในเรื่องการให้คำปรึกษาเมื่อวัยรุ่นมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศ หรือเกี่ยวกับการปรับตัวทางเพศ และควรสนับสนุนให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ โดยการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ประเด็นที่ควรมุ่งเน้นการเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสารในเรื่องเพศศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ สร้างการรับรู้และให้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจ และการปฏิบัติตนเพื่อลดความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สนับสนุนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพวัยรุ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานท้องถิ่น ควรออกนโยบายที่เน้นการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพใน

มิติต่างๆ โดยเฉพาะการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพที่เหมาะสมกับวัยรุ่น

2) ส่งเสริมโครงการให้คำปรึกษาในสถานศึกษา สร้างศูนย์ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพทางเพศและบริการสุขภาพในโรงเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลและคำปรึกษาที่เชื่อถือได้

2. ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติ

1) พัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในวัยรุ่น โรงเรียนและองค์กรชุมชนควรจัดอบรมหรือกิจกรรมเสริมความรู้ที่ครอบคลุมมิติต่างๆ เช่น การรู้เท่าทันสื่อและการตัดสินใจที่ถูกต้อง

2) สร้างกิจกรรมรณรงค์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ใช้ช่องทางโซเชียลมีเดียในการเผยแพร่ความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

3) การจัดอบรมผู้ปกครองและครู จัดอบรมเกี่ยวกับการสื่อสารและการสนับสนุนวัยรุ่น เพื่อให้ครูและผู้ปกครองสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1) การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ศึกษาและพัฒนานวัตกรรม เช่น แอปพลิเคชันหรือโปรแกรมออนไลน์ที่ช่วยเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพในมิติต่างๆ

2) การวิจัยปัจจัยเชิงลึก ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์

3) การเปรียบเทียบข้อมูลในพื้นที่อื่น ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเหล่านี้ในพื้นที่หรือกลุ่มวัยรุ่นในภูมิภาคอื่น เพื่อพัฒนานโยบายที่เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ปรึกษาวิจัยผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องวิจัย ผู้บริหารและบุคลากรครูในสถานศึกษา และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านในจังหวัดศรีสะเกษที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization.(2020). Adolescent health [Internet]. 2020 [cited 2020]. Available from: <https://www.who.int/health-topics/adolescent-health>.
2. กรมอนามัย.(2563). รายงานสถานการณ์สุขภาพวัยรุ่นในประเทศไทย [อินเทอร์เน็ต]. 2563 [เข้าถึงเมื่อ 2563]. สืบค้นจาก: <http://anamai.moph.go.th>.
3. ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี.(2567). รายงานสถิติสุขภาพประชากรในเขตสุขภาพที่ 10. อุบลราชธานี: ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี.
4. Sorensen K, Van den Broucke S, Fullam J, Doyle G, Pelikan J, Slonska Z.(2020). Health literacy and public health: A systematic review and integration of definitions and models. BMC Public Health. 12(80):1–13.
5. ศิริกุล นุชทอง.(2562). ผลของโปรแกรมการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. วารสารการศึกษาและพัฒนามนุษย์. 15(2):45–62.
6. วิภาวี พรหมรักษา.(2561). ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการคุมกำเนิดและการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น. วารสารสุขภาพและการพยาบาล. 27(3):255–68.
7. นันทิยา สิงห์ทอง, ณัฐธวัช เพ็ญแจ่ม, วันฉัตร โสฬส, ศุภรดา โมขุนทด, ณัฐมน เนตรภักดี, เขมิกา วิเศษเพ็ง.(2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนแห่งหนึ่งในเมือง จังหวัดนครราชสีมา. ใน: การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 7; 2563 พฤษภาคม 23. นครราชสีมา: สำนักวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยนครราชสีมา.
8. สำนักงานปกครองจังหวัดศรีสะเกษ.(2567). รายงานข้อมูลการปกครองจังหวัดศรีสะเกษ ปีงบประมาณ 2567. ศรีสะเกษ: สำนักงานปกครองจังหวัดศรีสะเกษ.

- 9.Wayne WD.(1995). Biostatistics: A foundation of analysis in the health sciences. 6 th ed. New York: John Wiley & Sons.
- 10.Cronbach LJ.(1984). Essential of psychology testing. New York: Harper.
- 11.Hinkle, DE.(1998). Applied Statistics for the Behavioral Sciences. Boston: Houghton Mifflin.
- 12.Nutbeam D.(2008). The evolving concept of health literacy. Soc Sci Med. 67(12):2072–8.
- 13.Kirby D.(2007). Emerging answers: Research findings on programs to reduce teen pregnancy and sexually transmitted diseases. National Campaign to Prevent Teen and Unplanned Pregnancy.
- 14.Bearinger LH, Sieving RE, Ferguson J, Sharma V.(2007). Global perspectives on the sexual and reproductive health of adolescents: Patterns, prevention, and potential. Lancet. 369(9568):1220–31.
- 15.ศิริวรรณ อภิชาติวงศ์.(2562). การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพในวัยรุ่นเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพทางเพศ. วารสารการพยาบาล. 33(1):45–56.
- 16.วรรณพร สิริสุข.(2564). ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. วารสารสาธารณสุขศาสตร์. 38(3):223–30.
- 17.วรรัตน์ สังวะลี, จุน หน่อแก้ว, มะลิ โพธิพิมพ์, วลัยชญา เขตบำรุง, จิราภรณ์ ประธรรมโย, อธิรุท อุดมพร, et al.(2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนหญิงในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วารสารมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. 34(1):34–46.
- 18.เมตตา วรสุวรรณรักษ์.(2567). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารโรงพยาบาลพลพยุหเสนา. 12(2):1–13.